

3. Червона рута [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.uaestrada.org/ansambli/chervona-ruta>.
4. Шумська Т. Чарівні пісні «Червоної руги» / П. Шумський // Рад.Буковина – 1976. – 7 груд. (№240). – С. 4.
5. Українська та зарубіжна естрада / Упорядник Мацішин І.Р. – К., 2000.

В статті освещается творческая и концертная деятельность народного вокально-инструментального ансамбля «Карпаты», который был первым исполнителем песни В.Ивасюка «Червона рута». Представляется информация о бывших и нынешних руководителях коллектива.

Ключевые слова: Буковина, Черновцы, ВИА «Карпаты», В.Ивасюк, эстрадная песня, современная музыка.

In this article creative and concerto activity lights up Folk vocally instrumental to the band «Carpathians», which was the first performer of song of V.Ivasyuka «Red ruta». Information is given about the past and present leaders of collective.

Keywords: Bukovina, Chernivtsi, VIA «Carpathians», V.Ivasyuk, vaudeville song, modern music.

УДК 78.071.1

Ірина Івасишин

ТВОРЧИСТЬ САМОДІЯЛЬНИХ КОМПОЗИТОРІВ ПРИКАРПАТТЯ 70-90-Х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ РЕГІОНУ

Стаття присвячена творчості самодіяльних композиторів Прикарпаття 70-90-х років. Автор дослідила творчу діяльність та яскраві сторінки з життя самодіяльних композиторів Івано-Франківщини даного періоду.

Ключові слова: музичне мистецтво, об'єднання самодіяльних композиторів, творчість, виконання, діяльність.

Виховання художнього смаку, розуміння стилістичних особливостей творів композиторів різного періоду забезпечує всебічний розвиток особистості, що стало важливим чинником у становленні сучасного українського суспільства. Про музичне мистецтво як одне з найважливіших сфер всебічного розвитку людини наголошувалося в працях К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського, С.Т.Шацького, П.П.Блонського, Ю.Б.Алієва.

Складовою частиною української національної музичної культури стала творчість самодіяльних композиторів Івано-Франківщини 70-90-х років, тому метою є розкриття творчої діяльності самодіяльних композиторів Прикарпаття.

Важливу роль у творчості композиторів відіграло обласне об'єднання самодіяльних композиторів, яке в свій час очолював заслужений працівник культури України Микола Васильович Білан, а в 80-90-ті роки – заслужений працівник культури України Василь Омелянович Їжак.

Пропагуючи через об'єднання свої твори, композитори Прикарпаття примножили музичну скарбницю регіону, завоювали надзвичайно велику любов народу до своєї творчості. Кожен з членів об'єднання композиторів Прикарпаття того часу був надзвичайно яскравою особистістю, а їхня творчість може стати взірцем таланту та професіоналізму. Концертна діяльність об'єднання була характерна проведенням літературно-музичних вечорів, добродійних концертів, щорічних концертів-звітів перед населенням області. Кожного місяця в першу неділю тижня проводилися засідання обласного об'єднання самодіяльних композиторів області, на яких обговорювалися нові твори та залучалися музичні колективи до їх виконання.

Надзвичайно велику роботу в об'єднанні самодіяльних композиторів Івано-Франківщини проводив Василь Омелянович Їжак – композитор, аранжувальник, хоровий диригент, педагог. Його «Пісня про матір» у виконанні Михайла Сливозького була свого часу найбільшим хітом, визнана піснею року. В 1967 році Василь Омелянович Їжак став художнім керівником створеного в Івано-Франківському Педагогічному інституті імені Василя Стефаника вокально-хореографічного ансамблю «Верховинка». В 1971 році за концертну творчу діяльність ансамблю було присвоєно звання «народного самодіяльного», а Василь Омелянович Їжак став почесним членом Українського музично-хорового товариства.

© Івасишин І., 2015.

«Верховинка» виступала у мистецьких телепрограмах «Українські вечорниці», «Сонячні кларнети», на Декаді Українського мистецтва в Росії. Для цього колективу Василь Омелянович Іжак створив музичні програми (зокрема «Візитку» та «Цвіти, Україно»). За творчу діяльність Василю Омеляновичу Іжаку було присвоєно звання заслуженого працівника культури України, а кафедра хорового диригування Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника носить його ім'я.

Понад 20 років заступником голови обласного об'єднання самодіяльних композиторів Івано-Франківщини був заслужений працівник культури Дмитро Гнатович Циганков. Народившись на Луганщині, Дмитро Гнатович 60 років жив і працював на Прикарпатті, що стало джерелом його натхнення, а місто Коломия обезсмертило його ім'я. Пісня «Понад Прутом моя Коломия», на вірші місцевого автора Михайла Хромея, принесла загальне визнання авторам і стала своєрідним безпафосним гімном міста, його музичною візитівкою. Дмитро Гнатович Циганков працював в Коломийі музичним керівником, диригентом та хормейстером музично-хорових колективів. Приймаючи участь у конкурсах та оглядах від Коломийі до Києва, учасники колективів, якими керував Дмитро Гнатович Циганков, удостоювалися найвищих нагород [1]. Його пісні: «Завітайте до нас в Коломию» (слова В. Данькевича), «Літа минають» (слова власні), «Карпатський мій краю» (слова М.Мартиненка), «У милого очі сині» (слова О.Стрілець), «Я закоханий у тебе, краю мій гірський» (слова М.Мартиненка), «Рідне Прикарпаття» (слова М.Карпенко) – це твори, у які закохуєшся одразу і назавжди. Навіть якщо б Дмитро Гнатович написав тільки ці твори, то й так би увійшов до загальноукраїнської пісенної онтології. Проте творча спадщина Циганкова становить біля ста пісень. Дмитро Гнатович Циганков був почесним членом Музично-хорового товариства України. З 2008 року в Івано-Франківську вулицю Пугачова перейменовано на вулицю Дмитра Циганкова.

Вагоме місце у творчому доробку самодіяльних композиторів Івано-Франківщини займає творчість Івана Юліановича Фіцаловича. Народившись на Тернопільщині, він понад 50 років працював викладачем Івано-Франківської дитячої музичної школи №1. Тут він створив струнний квінтет викладачів та учнівський камерний оркестр. І я, навчаючись ще дитиною в музичній школі №1, з великим бажанням і задоволенням грала в цьому колективі. Іван Юліанович Фіцалович також керував струнним квартетом в Івано-Франківській філармонії. Працюючи в філармонії, він створив чотиричастинний твір для струнного квартету на гуцульські мотиви, який і сьогодні звучить у виконанні київського квартету імені Миколи Лисенка. Відомі його твори: до вистави «Селяни» за В. Реймонтом, «Катерина» за Т. Шевченком, «Камінна душа» за Г.Хоткевичем, а також сюїти: «Карпати» і «Танцювальна» для камерного оркестру, концерти для скрипки, віолончелі, фортепіано, романси, солоспіви, ансамблі, дуети, тріо, різножанрові хорові твори, а також духовні твори на канонічні тексти св. Літургії. Він створив близько 100 обробок народних пісень, кантати: «Помолимося за Україну (слова В. Вихруща), вокальний цикл для дітей «Ангеле Божий». З любов'ю до рідного краю, до України написані твори Іваном Юліановичем Фіцаловичем: «Бути українцем» (слова Р.Юзві), «Б'ють пороги» (слова Т.Шевченка), «Вітер з гаєм розмовляє» (слова Т.Шевченка), «Сопілочка різьблена» (слова Р.Юзві), «Краю мій чудовий» (слова П.Перебийніс), «Мій гуцульський краю» (слова Р.Юзві).

Надзвичайно колоритною була творчість заслуженого працівника культури України Богдана Юрківа. Працюючи музичним керівником в Івано-Франківському міському будинку культури (нині – центральний міський Народний дім), він створив народний чоловічий вокальний ансамбль «Черемош» та народний жіночий вокальний ансамбль «Смерічка». Для цих колективів Богдан Юрків написав багато пісень на вірші місцевих авторів та авторів з інших регіонів України. Його пісні звучали по радіо, на телебаченні, їх виконували народні артисти України Дмитро Гнатюк, Анатолій Мокренко та багато інших. Безцінний творчий спадок Богдана Юрківа – це його пісні. Їх близько вісімдесяти. Серед них такі широковідомі як «Любисток», «А Черемош плине», «Росинка», «Карпатські смереки», «Рідне село», «Карпатська чічка», «Перехожа», «Матусенька», «Лист до матері», «Зоряна».

Належна увага в об'єднанні самодіяльних композиторів області приділялася творчості молодих композиторів. Це були: Уляна Білан, Ірина Бабінець, Ігор Курилів, Остап Гавриш. Навчаючись в Івано-Франківському музичному училищі імені Дениса Січинського, я була членом обласного об'єднання самодіяльних композиторів і неодноразово приймала участь у концертах-звітах. Надзвичайно творча обстановка в об'єднанні створювала сприятливі умови для написання нових творів та концертної діяльності.

Яскравою стала творчість відомого композитора, Народного артиста України Остапа Гавриша. Проживаючи на той час у Косові, Остап Гавриш приїздив на засідання об'єднання самодіяльних композиторів області, виконував свої твори. Тут він завжди отримував підтримку та цінні поради членів об'єднання. Перші твори композитора виконував рок-гурт «Гуцули» з Косова, в якому Остап Гавриш брав участь, а з 1973 року його твори виконували професійні колективи, серед яких гурт «Беркут» Івано-Франківської обласної філармонії та гурт «Гудаки» з міста Ужгорода. З часом Остап Гавриш переїхав у місто Київ. Переймаючись долею українців на чужині, він написав пісню «На Україну повернусь» на слова С.Галябарди, яка була присвячена 100-річчю першого поселення українців в Канаді. В цей час також з'являється цілий ряд пісень, які по праву стають народними: «А липи цвітуть», «Білий цвіт на калині», «Там, де гори сині», «Квітка-чарівниця», «Ніч кохання», «Заметіль», «Де смереки стрункі», «На водопаді», «Грає листопад», «Несу свій хрест». Ці твори стають переможцями та лауреатами фестивалів української музики «Пісенний вернісаж» та «Пісня року». Багатогранна музика Остапа Гавриша привела його до духовної пісні, де до 2000-річчя народження Ісуса Христа був написаний мюзикл «Десять Божих заповідей» – «Хвала Всевишньому». Остап Гавриш й надалі працює над написанням нових творів та співпрацює з відомими на Україні виконавцями.

Вищезгадані композитори Прикарпаття стали справжніми творцями високої музики. Їхні твори люблять і пам'ятають люди десятки років. Пісні «Пісня про матір» В.Їжак; «Літа минають», «Карпатський мій краю», «У милого очі сині», «Я закоханий у тебе, краю мій гірський», «В смерековому гаю», «Рідне Прикарпаття» Д.Циганкова; «Бути українцем», «Краю мій чудовий» І.Фіцаловича; «Любисток», «А Черемош плине», «Росинка», «Рідне село», «Карпатська чічка», «Зоряна» Б.Юрківа; «А липи цвітуть», «Білий цвіт на калині», «Там, де гори сині», «Несу свій хрест», «Квітка-чарівниця», «Ніч кохання», «Заметіль», «Де смереки стрункі», «На водопаді», «Грає листопад» О.Гавриша стали шедеврами пісенної творчості не тільки Прикарпаття, але й України. Вивчення і використання творів самодіяльних композиторів Прикарпаття 70-90-х років може стати одним з найважливіших факторів збереження та розвитку українського національного мистецтва, а також важливим чинником вирішення проблеми музично-естетичного виховання молоді.

1. Ганущак В. Піввіку з нами ці пісні / Тижневик Галичини / Василь Ганущак. – Івано-Франківськ. – 1999.
2. Глібчук В. Композитори Косівщини / Василь Глібчук. – Косів : Криця, 1996.
3. Драбчук О. Літа минають, а пісні залишаються / Оксана Драбчук. – К. : Світ молоді. – 1998.
4. Дудик Р. Василь Їжак: місце і роль в освіті і культурі Прикарпаття // Музично-краєзнавчий альманах/ Романа Дудик. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2006. – С. 20–27.
5. Хриптун М. А я рідне Прикарпаття за домівку маю.// Музичний вісник/ Мирослава Хриптун. – Коломия. – 2004.

Стаття посвячена творчеству самодеятельных композиторов Прикарпаття 70-90-х годов. Автор исследовала творческую деятельность и яркие страницы из жизни самодеятельных композиторов Ивано-Франковщины даного периода.

Ключевые слова: *искусство, объединение самодеятельных композиторов, творчество, исполнение, деятельность.*

The article is devoted to the creative work of amateur composers of Precarpathian region of the 70-90-s. The author investigated the creative work and outstanding life pages of the amateur composers of Ivano-Frankivsk region of the given stage.

Key words: *United amateur composers of Precarpathian region, creative, performing, work.*